

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 28 травня 2019 року № 12-4

м. Київ

Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству культури України на збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках, здійснення заходів з охорони культурної спадщини, паспортизації, інвентаризації та реставрації пам'яток архітектури, культури та світової спадщини ЮНЕСКО

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України «Про Рахункову палату» розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству культури України на збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках, здійснення заходів з охорони культурної спадщини, паспортизації, інвентаризації та реставрації пам'яток архітектури, культури та світової спадщини ЮНЕСКО.

За результатами розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А:

1. Міністерством культури України як головним розпорядником бюджетних коштів не забезпечено економного, продуктивного і результативного використання коштів державного бюджету, що виділялися на збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках, здійснення заходів з охорони культурної спадщини, паспортизації, інвентаризації та реставрації пам'яток архітектури, культури та світової спадщини ЮНЕСКО.

Законами України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» та «Про Державний бюджет України на 2018 рік» за бюджетною програмою за КПКВК 1801490 Міністерству культури України (далі – Мінкультури) на виконання заповідниками функцій збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках, здійснення заходів з охорони культурної спадщини, паспортизації, інвентаризації та реставрації

пам'яток архітектури, культури та світової спадщини ЮНЕСКО затвержені видатки у сумі 751 114,4 тис. грн, що становило 54 відс. визначеної потреби, у тому числі за загальним фондом 669 410,6 тис. грн, за спеціальним – 81 703,8 тис. гривень. При цьому у загальному обсязі затверджених асигнувань видатки споживання становили 717 901,4 тис. грн, або майже 96 відс., а видатки розвитку – 23 841,7 тис. грн, або менше чотирьох відсотків.

Як наслідок, близько 40 відс. пам'яток заповідників сфери управління Мінкультури (292 одиниці) перебуває у незадовільному стані та потребує проведення ремонтно-реставраційних робіт, з них 17 відс. (49 одиниць) – в аварійному стані. Неналежне фінансове забезпечення видатків створює ризики втрат пам'яток культурної спадщини, зокрема унікальних комплексів, внесених до Списку об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

На проведення ремонтно-реставраційних робіт на пам'ятках культурної спадщини у 2017–2018 роках за бюджетною програмою 1801490 спрямовано 13 762,9 тис. грн (за рахунок загального фонду – 7 871,4 тис. грн, спеціального – 5 891,5 тис. грн), що становить 1,7 відс. загального обсягу використаних заповідниками коштів за програмою. Через відсутність належного фінансування за бюджетною програмою 1801490 ремонтно-реставраційних робіт на пам'ятках культурної спадщини, Мінкультури позбавлено можливості забезпечити збереження унікальних пам'яток, включених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, та інших пам'яток.

2. Аудитом встановлено, що Мінкультури всупереч вимогам Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228, визначено недостовірні обсяги бюджетних коштів при плануванні показників за бюджетною програмою за КПКВК 1801490 у 2017–2018 роках на загальну суму 93 635,7 тис. грн, що згідно зі статтею 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства. При цьому затвержені Мінкультури кошторисні показники на 48 142,4 тис. грн не підтверджені розрахунками та економічними обґрунтуваннями.

Мінкультури не дотримано вимог частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу України, а саме не розроблено порядку використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою 1801490. Як наслідок, Мінкультури у 2017–2018 роках самостійно визначало напрями використання коштів за цією бюджетною програмою.

За відсутності належного контролю Мінкультури як головного розпорядника, заповідниками впродовж 2017–2018 років використано кошти державного бюджету за КПКВК 1801490 з порушенням бюджетного законодавства – на суму 4 844,1 тис. грн, з порушенням іншого законодавства – на суму 3 872,8 тис. грн; нанесено збитків державному бюджету у розмірі 434,1 тис. грн; неекономічно використано коштів у розмірі 4 380,2 тис. грн; непродуктивно – 19 647,6 тис. грн, нерезультативно – 54,2 тис. грн, а також допущено неефективне управління бюджетними коштами на суму 2 989,5 тис. гривень.

Мінкультури не створено дієвої системи внутрішнього контролю за плануванням та використанням бюджетних коштів, виділених на забезпечення збереження об'єктів культурної спадщини. Внутрішній аудит у 2017–2018 роках Мінкультури спрямовано на вивчення окремих питань фінансово-господарської діяльності лише чотирьох заповідників (із 24). При цьому **основні питання бюджетної програми 1801490 – збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках, здійснення заходів з охорони культурної спадщини, паспортизації, інвентаризації та реставрації пам'яток архітектури, культури та світової спадщини ЮНЕСКО, не охоплено внутрішнім контролем Мінкультури.** Зазначене створює ризики порушень бюджетного законодавства при плануванні та використанні бюджетних коштів на збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в заповідниках.

3. Мінкультури не ініційовано внесення змін до Закону України «Про охорону культурної спадщини» відповідно до вимог статті 4 Закону України «Про адміністративні послуги», як наслідок, не визначено переліку послуг, які можуть надаватися на платній основі, що забезпечило б додаткові надходження до державного бюджету.

4. Внаслідок відсутності у 2017–2018 роках бюджетних призначень за бюджетною програмою 1801490 на проведення реставрації музейних предметів, **десятьма заповідниками сфери управління Мінкультури проведено реставрацію** лише 478 музейних предметів, що становить **1 відс. необхідного**, чим не дотримано вимог статті 21 Закону України «Про музеї та музейну справу». Взагалі **не проводили реставрацій** Шевченківський національний заповідник (далі – Шевченківський НЗ) (за потреби в реставрації 800 музейних предметів), Національний заповідник «Батьківщина Тараса Шевченка» (174), Національний історико-культурний заповідник «Качанівка» (далі – НІКЗ «Качанівка») (158), Державний історико-культурний заповідник у м. Жовкві (160), Національний історико-меморіальний заповідник «Поле Берестецької битви» (далі – НІМЗ «Поле Берестецької битви») (58), Національний історико-архітектурний заповідник «Кам'яна Могила» (далі – НІАЗ «Кам'яна Могила») (16).

На сьогодні орієнтовні терміни виконання реставраційних та консерваційних робіт музейних предметів нормативно не врегульовано. **Довготривалість реставрацій, неналежні умови зберігання створюють ризики втрати предметів музейного фонду, що зберігаються в заповідниках.**

5. У зв'язку з недостатнім фінансовим забезпеченням, керівниками заповідників не створено належних умов для зберігання музейних предметів, у тому числі не розроблено спеціального науково обґрунтованого режиму їх зберігання. У трьох заповідниках сфери управління Мінкультури фондосховища взагалі відсутні. Мають незадовільний технічний стан та потребують ремонту фондосховища НІКЗ «Качанівка», Національного історико-культурного заповідника «Чигирин» (далі – НІКЗ «Чигирин»), Національного заповідника «Хортиця» (далі –

НЗ «Хортиця»), Шевченківського НЗ, Державного історико-культурного заповідника у місті Бережани, Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника (далі – НКПКЗ). Не забезпечується потреба заповідників в оснащенні сучасними системами вентиляції і кондиціонування повітря, автономними системами аварійного освітлення; не дотримується температурно-вологісний режим. **Як наслідок, створено ризики втрати музейних предметів з фондів колекцій заповідників, що є складовою державної частини Музейного фонду України.**

Так, у 17 заповідниках кількість предметів музейного фонду, що руйнується, становить близько 34 тис. од. (5,4 відс. загальної кількості предметів музейного фонду заповідників).

6. Через відсутність достатньої кількості пристосованих експозиційних площ, заповідниками для відвідувачів представляється лише 33 тис. музейних предметів, або 5 відс. загальної кількості музейних предметів у заповідниках (624,7 тис. предметів), що не дає можливості забезпечити повний доступ до музейних предметів з фондів колекцій заповідників.

Близько 600 тисяч культурних цінностей – об'єктів матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення, є недоступними для огляду і постійно зберігаються у фондосховищах.

7. Керівниками заповідників не забезпечено умов для оснащення пам'яток пожежною сигналізацією. Не встановлено пожежної сигналізації в інтер'єрах церков НКПКЗ, на трьох об'єктах Шевченківського НЗ, 14 пам'ятках Кременецько-Почаївського державного історико-архітектурного заповідника, трьох пам'ятках Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця» (далі – НКЗ «Гетьманська столиця»). У НКЗ «Качанівка» пожежної сигналізації немає на всіх 14 пам'ятках, при цьому технічне обслуговування вогнегасників не здійснювалося з березня 1998 року.

У Національному заповіднику «Софія Київська» (далі – НЗ «Софія Київська») пожежна сигналізація відсутня у Трапезній церкві (перший поверх, підвал), у Софійському соборі (перший поверх). Немає пожежного оповіщення у Софійському соборі, Братському корпусі, Хлібній та Кирилівській церквах. У Будинку Митрополита система газового пожежогасіння не введена в експлуатацію. **Як наслідок, існує реальна загроза для пам'яток бути знищеними або пошкодженими з різних причин, наприклад, внаслідок пожежі, блискавки тощо.**

8. Аудитом встановлено, що у зонах охорони об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в порушення міжнародних норм, зокрема Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини, прийнятої 16.11.1972 та ратифікованої 04.10.1988, відбуваються заходи, що призводять до заподіяння шкоди та руйнування пам'яток НЗ «Софія Київська». Так, проведення масових заходів на Софійській площі, під час яких значно перевищується рівень допустимого шумового навантаження, негативно впливає на стан пам'яток НЗ «Софія Київська».

У НКШКЗ без відповідних дозволів органу охорони культурної спадщини проводяться будівельні та реставраційні роботи на території східного господарського двору Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври та на пам'ятці національного значення «Церква Різдва Богородиці». На території монастиря релігійними організаціями **збудовано 36 будівель** (корпуси, приміщення, кіоски, монументи тощо). Внаслідок **нереагування компетентних органів державної влади, до відповідальності за невиконання вимог посадових осіб органів охорони культурної спадщини щодо усунення порушень вимог законодавства про охорону культурної спадщини винні особи не притягались.**

9. У порушення вимог статті 32 Закону України «Про охорону культурної спадщини» 5 із 24 заповідників не визначено зони охорони пам'яток та режими їх використання. Мінкультури не забезпечено виконання вимог статті 6 Закону України від 21.09.2006 № 185 «Про управління об'єктами державної власності» щодо оформлення прав на земельні ділянки площею близько 45 га, які перебувають у користуванні чотирьох заповідників, чим створено ризики втрати цих земельних ділянок.

За відсутності належного контролю Мінкультури, НКЗ «Качанівка» з 1989 року не ініціюється питання внесення змін до Державного земельного кадастру в частині зміни власника чи правового врегулювання статусу земель площею 4,1 га, на яких розташовані будинки сторонніх користувачів.

До цього часу не упорядковано земельні відносини у НЗ «Хортиця». Не проведено державної реєстрації речових прав двох земельних ділянок загальною площею 7,89 га, не врегульовано питання правового статусу земель заповідника із сторонніми користувачами, яким відповідно до державного акта належить 705,3 га. Крім того, 26 га землі рахуються за іншими власниками майна без конкретно визначеного землекористувача. Мінкультури та Державним земельним кадастром України не вирішено питання про 15 земельних ділянок загальною площею 1 646,2 га, які раніше на правах постійного користування використовувались Запорізьким обласним управлінням лісового господарства і державним сільськогосподарським підприємством «Хортиця».

Внаслідок неухвалення ефективних управлінських рішень облдержадміністраціями та Мінкультури, на територіях НКЗ «Гетьманська столиця», Шевченківського НЗ, Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав», Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр», Національного заповідника «Замки Тернопілля», НІАЗ «Кам'яна Могила», НІМЗ «Поле Берестецької битви», НЗ «Софія Київська», НЗ «Хортиця», Державного історико-культурного заповідника «Хотинська фортеця», НКЗ «Чигирин» розташовано об'єкти незавершеного будівництва, які не введено в експлуатацію, не оформлено як державна власність і не передано на баланс заповідників, що суттєво ускладнює функціонування заповідників.

10. За відсутності контролю Мінкультури за використанням переданого заповідникам в оперативне управління державного майна, керівництвом

заповідників не дотримуються вимоги чинного законодавства при передаванні пам'яток у безоплатне користування релігійним організаціям: договори не містять кінцевого терміну дії, є застарілими, внаслідок чого витрати щодо їх утримання балансоутримувачам не відшкодовуються.

НКШКЗ понад 18 років охоронні договори на користування пам'ятками з органом охорони культурної спадщини не переукладались. Договори не містять умов щодо оформлення додаткових угод, що дало змогу продовжувати термін їх дії без нотаріального посвідчення та, відповідно, без реєстрації права користування нерухомим майном. Як наслідок, існують ризики як втрати коштів державного бюджету, так і недотримання режиму використання пам'яток.

11. Бездіяльність посадових осіб Мінкультури призвела до неналежного виконання повноважень у сфері збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в заповідниках, які перебувають у сфері його управління, зокрема щодо надання організаційно-методичної допомоги, узагальнення практики застосування законодавства, підготовки пропозицій про можливість передачі в користування державного майна, що перебуває в оперативному управлінні заповідників, і про умови такого передавання тощо.

11.1. Так, Мінкультури **не затверджено Типового положення про історико-культурну заповідну територію.** Кожний шостий заповідник провадить діяльність без розробленого та затвердженого у встановленому порядку **плану організації території** (генерального плану розвитку заповідника).

11.2. Відповідні охоронні заходи та порядок їх здійснення у разі виникнення загрози руйнування чи пошкодження пам'яток національного значення та їхніх територій внаслідок дії природних факторів або проведення будь-яких робіт у заповідниках **сфери управління Мінкультури не розроблені та не запроваджені.**

Порядок визначення та затвердження меж і режимів використання зон охорони пам'яток та внесення змін до них, незважаючи на рекомендації проведеного у 2015 році аудиту Рахункової палати, всупереч вимогам статті 32 Закону України «Про охорону культурної спадщини» протягом 18,5 років **не розроблено.**

11.3. Мінкультури **не володіє інформацією** щодо заповідників сфери його управління у частині кількості наданих погоджень на: відчуження або передачу пам'яток національного значення їх власниками чи уповноваженими ними органами іншим особам у володіння, користування або управління; розміщення реклами на пам'ятках національного значення, в межах зон охорони пам'яток, історичних ареалів населених місць, а також науково-проектну документацію на виконання робіт із консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту та пристосування пам'яток національного значення, документацію із землеустрою в частині відповідності законодавству у сфері охорони культурної спадщини за період 2017–2018 років.

11.4. Мінкультури не брало участі у здійсненні державного контролю за використанням земель історико-культурного призначення; не забезпечило

проведення експертизи з питань консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту та пристосування нерухомих пам'яток; науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, спрямованих на збереження нерухомих пам'яток, традиційного характеру середовища та історичних ареалів населених місць у заповідниках сфери управління Міністерства.

11.5. Охоронні договори не укладено щодо 47 відс. пам'яток культурної спадщини, розташованих на території 24 заповідників сфери управління Мінкультури (щодо 350 пам'яток у 13 заповідниках). При цьому Мінкультури не володіє інформацією щодо укладених (неукладених) охоронних договорів у розрізі заповідників сфери його управління. Заходи впливу до власників пам'яток чи уповноважених ними органів (осіб), які не уклали охоронні договори з відповідним органом охорони культурної спадщини, не вживались, постанови про застосування фінансових санкцій відповідно до статті 44 Закону України «Про охорону культурної спадщини» не складались.

11.6. Забезпечення Мінкультури потреби заповідників у видатках на послуги охорони в розмірах 52,4 відс. у 2017 році і 89,9 відс. у 2018 році та нерівномірний розподіл асигнувань на охорону між заповідниками у 2017 році (від 10,4 до 100,0 відс.) створюють ризики втрати пам'яток та музейних предметів заповідників сфери управління Мінкультури.

11.7. Робота з координації діяльності історико-культурних заповідників, віднесених до сфери управління Мінкультури, належно не провадилась. Перспективи та пріоритетні напрями розвитку у сфері охорони культурної спадщини визначаються заповідниками сфери управління Мінкультури самостійно в програмах розвитку заповідників, спільно з місцевими органами виконавчої влади в рамках збереження культурної спадщини міст та у співпраці з міжнародними пам'яткоохоронними інституціями.

11.8. Нерозроблення Мінкультури електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини і культурних цінностей, необхідність впровадження якого визначена планами пріоритетних дій Уряду на 2017 та 2018 роки, затвердженими розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275-р та від 28.03.2018 № 244-р, а також незабезпечення вільного доступу до загальної інформації про об'єкти нерухокої культурної спадщини та оприлюднення публічної інформації у формі відкритих даних, унеможлиблюють належну охорону і використання економічного потенціалу культурної спадщини для сталого розвитку держави. Облік нерухокої культурної спадщини потребує реформування.

На сьогодні Державний реєстр нерухомих пам'яток України – це таблиця у форматі документа WORD, а не єдина уніфікована державна система (інформаційна база даних) об'єктів культурної спадщини. Зазначене свідчить про недосконалість правової і методологічної бази ведення Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Норма Закону України «Про охорону культурної спадщини» щодо публікації Державного реєстру нерухомих пам'яток України та внесених до нього змін у спеціалізованому періодичному виданні не виконується.

11.9. Мінкультури не забезпечило застосування затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2002 № 1447 Методики грошової оцінки

пам'яток у зв'язку з вилученням з переліку облікової документації для занесення до Реєстру довідки про майнову цінність об'єкта культурної спадщини. Мінкультури не володіє інформацією щодо кількості пам'яток, занесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, що пройшли процедуру грошової оцінки.

11.10. Відомості про заповідники сфери управління Мінкультури, в яких зберігаються музейні колекції та музейні предмети (Перелік музеїв, в яких зберігаються музейні колекції та музейні предмети, що є державною власністю і належать до державної частини Музейного фонду України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2000 № 209), Мінкультури протягом 13 років не оновлювалися.

Положення про Державний реєстр національного культурного надбання, яке протягом 17 років Мінкультури не переглядалось, не відповідає вимогам статті 16 Закону України від 14.12.2010 № 2778 «Про культуру». **Заповідниками сфери управління Мінкультури, в яких зберігаються музейні колекції та музейні предмети, що є державною власністю і належать до державної частини Музейного фонду України, не подаються для занесення до Державного реєстру національного культурного надбання унікальні пам'ятки Музейного фонду України.**

11.11. Внаслідок нерозроблення Мінкультури механізму розподілу вилучених або конфіскованих культурних цінностей, обернених відповідно до закону в дохід держави, для постійного зберігання в державному музейному фонді, передавання предметів музейного значення, вилучених на митниці для постійного зберігання, зокрема і заповідникам сфери управління Мінкультури, здійснювалося без зазначення експертної оцінки вартості. Розподіл вилучених або конфіскованих культурних цінностей, зокрема і між заповідниками сфери управління Мінкультури, здійснюється нерівномірно, передані музейні предмети на балансі заповідників не обліковуються, оскільки згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку у державному секторі (затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 31.12.2013 № 1203, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25.01.2014 за № 161/24938) субрахунок 1111 (1121) «Музейні фонди» не передбачає їх бухгалтерського обліку.

12. Мінкультури не забезпечило розроблення та внесення змін до низки нормативно-правових актів у сфері охорони культурної спадщини. Нормативно-правова база у цій сфері потребує удосконалення. Розроблені Мінкультури у 2017–2018 роках проекти Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про охорону культурної спадщини» та деяких інших законодавчих актів України щодо надання адміністративних послуг у сфері охорони культурної спадщини і запровадження єдиної державної інформаційної системи нерухомих об'єктів культурної спадщини» та **нормативно-правових актів (понад 30) не прийнято**, зокрема: проекти постанов Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку укладення охоронних договорів», «Про затвердження Концепції реформування у сфері охорони нерухокої культурної спадщини», «Про затвердження Порядку формування та діяльності кваліфікаційної ради з видачі кваліфікаційних документів»; наказу Міністерства культури України «Про затвердження Порядку визначення та затвердження меж і режимів використання зон охорони пам'яток та внесення змін до них» тощо.

13. Мінкультури не вжито дієвих заходів щодо врахування пропозицій Рахункової палати за результатами попереднього контрольного заходу: із чотирнадцяти виконано лише чотири.

Внаслідок неприйняття низки нормативно-правових актів (понад 30 проєктів) **не врегульовано** статусу адміністрації історико-культурних заповідників та відносин, пов'язаних з одержанням документів дозвільного характеру; не передбачено заборони несанкціонованої забудови; не запроваджено електронного обліку об'єктів культурної спадщини; **не затверджено** положення та форму Державного реєстру нерухомих пам'яток України, порядки розроблення плану організації території історико-культурного заповідника та історико-культурної заповідної території, визначення та затвердження меж і режимів використання зон охорони пам'яток, а також Положення про історико-культурну заповідну територію.

За виявлені під час попереднього аудиту порушення жодної посадової особи Мінкультури не притягнуто до відповідальності. Як результат, **порушення і недоліки набули системного характеру.**

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству культури України на збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках, здійснення заходів з охорони культурної спадщини, паспортизації, інвентаризації та реставрації пам'яток архітектури, культури та світової спадщини ЮНЕСКО, затвердити.

2. Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству культури України на збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках, здійснення заходів з охорони культурної спадщини, паспортизації, інвентаризації та реставрації пам'яток архітектури, культури та світової спадщини ЮНЕСКО, поінформувати Верховну Раду України.

3. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати:

- ініціювати внесення змін до Закону України «Про охорону культурної спадщини» щодо оплати послуг з видачі документів дозвільного характеру у сфері охорони культурної спадщини;

- доручити місцевим органам виконавчої влади вжити заходів щодо забезпечення виконання повноважень у сфері охорони культурної спадщини та щорічного звітування перед Мінкультури про стан збереження об'єктів культурної спадщини.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству культури України на збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в

національних і державних заповідниках, здійснення заходів з охорони культурної спадщини, паспортизації, інвентаризації та реставрації пам'яток архітектури, культури та світової спадщини ЮНЕСКО, надіслати Міністерству культури України і рекомендувати:

- розробити та внести на розгляд Кабінетові Міністрів України проекти Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про охорону культурної спадщини» та деяких інших законодавчих актів України щодо надання адміністративних послуг у сфері охорони культурної спадщини та запровадження єдиної державної інформаційної системи нерухомих об'єктів культурної спадщини», постанов Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до порядку укладення охоронних договорів», «Про затвердження Концепції реформування у сфері охорони нерухомої культурної спадщини», «Про затвердження Порядку формування та діяльності кваліфікаційної ради з видачі кваліфікаційних документів» тощо;

- впровадити **єдину уніфіковану державну систему обліку та збереження нерухомої культурної спадщини** України, вільний доступ до загальної інформації про об'єкти нерухомої культурної спадщини та оприлюднення відповідної публічної інформації у формі відкритих даних;

- забезпечити ведення **Державного реєстру нерухомих пам'яток** України як єдиної уніфікованої *інформаційно-телекомунікаційної* системи обліку та збереження нерухомої культурної спадщини України;

- розробити Порядок використання коштів за бюджетною програмою за КПКВК 1801490 «Збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках, здійснення заходів з охорони культурної спадщини, паспортизації, інвентаризації та реставрації пам'яток архітектури, культури та світової спадщини ЮНЕСКО»;

- розробити **план організації території історико-культурного заповідника та історико-культурної заповідної території**. Визначення та затвердження меж і режимів використання зон охорони пам'яток здійснювати відповідно до **Положення про історико-культурну заповідну територію** тощо;

- внести зміни до Інструкції з організації обліку музейних предметів, затвердженої наказом Мінкультури від 21.07.2016 № 580, щодо бухгалтерського обліку музейних предметів у кількісному та вартісному виразі та ініціювати внесення змін до Плану рахунків бухгалтерського обліку у державному секторі, затвердженого наказом Міністерства фінансів України 31.12.2013 № 1203 (zareєстрований у Міністерстві юстиції України 25.01.2014 за № 161/24938), щодо бухгалтерського обліку музейних предметів на субрахунку 1111 (1121) «Музейні фонди»;

- затвердити **Типове положення про історико-культурну заповідну територію**;

- розробити механізм розподілу вилучених або конфіскованих культурних цінностей, обернених відповідно до закону в дохід держави, для постійного зберігання в державній частині музейного фонду та передавання предметів музейного значення, вилучених на митниці для постійного зберігання, на підставі експертної оцінки вартості;

- вжити заходів щодо притягнення осіб, винних у бездіяльності, до передбаченої законодавством відповідальності та щодо усунення виявлених порушень і недоліків при виконанні бюджетної програми за КПКВК 1801490;

- визначити перспективи та пріоритетні напрями розвитку у сфері охорони культурної спадщини;

- провести конкурс на посаду генерального директора Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника;

- вжити заходів щодо розроблення та запровадження системи щорічної звітності органів охорони культурної спадщини;

- забезпечити оформлення прав на земельні ділянки, які перебувають у користуванні заповідників;

- забезпечити переукладання заповідниками охоронних договорів відповідно до вимог законодавства України;

- здійснити обстеження та дослідження нерухомих об'єктів культурної спадщини у разі виникнення загрози їх руйнування чи пошкодження внаслідок дії природних факторів або проведення будь-яких робіт у заповідниках;

- забезпечити контроль за наданням погоджень на: відчуження або передачу пам'яток національного значення їх власниками чи уповноваженими ними органами іншим особам у володіння, користування або управління; розміщення реклами на пам'ятках національного значення, в межах зон охорони пам'яток, історичних ареалів населених місць, а також науково-проектну документацію на виконання робіт із консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту та пристосування пам'яток національного значення, документацію із землеустрою в частині відповідності законодавству у сфері охорони культурної спадщини за період 2017–2018 років;

- забезпечити переукладання договорів про оренду нерухомого майна згідно із законодавством України;

- брати участь у здійсненні контролю за використанням земель історико-культурного призначення; організацією та проведенням консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту та пристосування нерухомих пам'яток, науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, спрямованих на збереження нерухомих пам'яток, традиційного характеру середовища та історичних ареалів населених місць у заповідниках сфери управління Міністерства;

- забезпечити виконання повноважень у сфері охорони культурної спадщини щодо зон охорони пам'яток, буферних зон об'єктів всесвітньої спадщини, історичних ареалів населених місць;

- здійснювати у встановлених законодавством випадках застосування фінансових санкцій та притягнення до адміністративної відповідальності відповідно до статей 44, 46 Закону «Про охорону культурної спадщини» та статей 92, 188³³ Кодексу України про адміністративні правопорушення;

- створити Державний реєстр національного культурного надбання для обліку музейних колекцій та предметів, що є державною власністю і належать державній частині Музейного фонду України;

- провести внутрішній аудит використання заповідниками коштів за КПКВК 1801490 та детально проаналізувати причини виявлених Рахунковою палатою порушень і недоліків;

- у встановленому законодавством порядку інформувати Рахункову палату про стан виконання наданих за результатами аудиту рекомендацій.

5. Повідомити Національну поліцію України про виявлені в ході аудиту ознаки кримінального правопорушення.

6. Рішення Рахункової палати та Звіт оприлюднити на офіційному вебсайті Рахункової палати.

7. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Дідика А. М.

Голова Рахункової палати

В. В. Пацкан